

Van Milieudienst naar Omgevingsdienst

Samenvatting

Milieudienst West-Holland en provincie Zuid-Holland werken samen aan de vorming van de Omgevingsdienst West-Holland. Provincie Zuid-Holland zal gaan deelnemen aan de gemeenschappelijke regeling en uitvoerende milieutaken overdragen aan de dienst, net zoals gemeenten dit doen.

In dit proces is afgesproken dat de kwaliteit van de dienstverlening onveranderd blijft, evenals het tarief voor deelnemende gemeenten. Een aantal dingen zal veranderen ten gevolge van de vorming van de Omgevingsdienst: de naamgeving, de samenstelling van AB en DB, de stemverhouding in AB en de gemeenschappelijke regeling.

Waarom een Omgevingsdienst?

Bestuurders van de Milieudienst en provincie Zuid-Holland hebben in 2007 de intentie uitgesproken de samenwerking bij de uitvoering van milieutaken te intensiveren en op termijn de uitvoering van provinciale milieutaken over te dragen aan de Milieudienst. Daarbij gaat het voor het grootste deel om taken die de Milieudienst al uitvoert voor gemeenten.

Voordelen hiervan zijn:

- één milieuorganisatie: betere dienstverlening aan en communicatie met bedrijven en burgers;
- het vergroten van de eenduidigheid in de aanpak van vergunningverlening en handhaving in de regio (één level playing field);
- het versterken van de effectiviteit van beleid en uitvoering;
- synergiewinsten door het bundelen van kennis en taken.

Zowel de Milieudienst als provincie Zuid-Holland hebben hierover concrete doelstellingen opgenomen in respectievelijk de Strategienota 2007-2010, het Koersdocument Toekomstige Uitvoering Milieutaken en het Programma Provincie Nieuwe Stijl.

Parallel hieraan loopt de landelijke discussie over de vorming van Omgevingsdiensten. In 2009 hebben VROM, IPO en VNG de zogenoemde package deal gesloten. Dit houdt in dat gemeenten en provincies samen regionale uitvoeringsdiensten oprichten die belast worden met de uitvoering van vergunningverlening en handhaving. Doel hierbij is een professionalisering van de uitvoeringstaken op het terrein van het omgevingsrecht.

Het takenpakket dat provincie Zuid-Holland bij de Omgevingsdienst wil onderbrengen, is uitgebreider dan het pakket uit de package deal, met name op het gebied van bedrijven- en bodemtaken. De visie is dat de dienstverlening van de overheid naar bedrijven en burgers kan worden verbeterd door het realiseren van één uitvoeringsorganisatie in de regio voor alle milieutaken.

Onderhandelingstraject

De gesprekken tussen Milieudienst en provincie om te komen tot een Omgevingsdienst hadden een sterk onderhandelend karakter. Inzet van provincie Zuid-Holland was de vorming van een nieuwe organisatie, op basis van een nieuwe gemeenschappelijke regeling. Uitgangspunt van de Milieudienst daarentegen was het uitbouwen en aanpassen van de bestaande Milieudienst zodanig dat bestaande kwaliteit en werkcultuur gegarandeerd blijft.

Het resultaat van deze onderhandeling is dat de bestaande Milieudienst en gemeenschappelijke regeling het vertrekpunt zijn en dat de provincie toetreedt tot de gemeenschappelijke regeling. Ter vergelijking: in andere regio's (Zuid-Holland Zuid, Haaglanden, Midden-Holland) wordt wel een nieuwe organisatie en gemeenschappelijke regeling opgericht.

Besluitvorming

Het algemeen bestuur van de Milieudienst West-Holland heeft een aantal besluiten genomen over de vorming van de Omgevingsdienst West-Holland:

- Algemeen bestuur van 22-06-2009
Ingestemd met het voortzetten van de besprekingen onder voorwaarde dat er geen onomkeerbare besluiten genomen worden
- Algemeen bestuur van 01-03-2010
'*Uitgangspuntennota Vorming Regionale Uitvoeringsorganisatie West-Holland*', ondertekend met provincie Zuid-Holland:
 - De naam van de Milieudienst West-Holland verandert in Omgevingsdienst West-Holland.
 - De vorming van de Omgevingsdienst vindt plaats door de huidige Milieudienst uit te bouwen en aan te passen.
 - Gedeputeerde Staten (GS) hebben zitting in het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur van de Omgevingsdienst.
 - De stemverhouding in het AB is gebaseerd op de omzet per deelnemer en voor provincie Zuid-Holland in eerste instantie gemaximeerd tot de gemeente met het grootste aandeel. Bij toetreding van nieuwe deelnemers kan bezien worden of deze maximering wenselijk blijft.
 - De voorzitter wordt door en uit het AB aangewezen, waarbij zoveel mogelijk rekening wordt gehouden met de portefeuilleverdeling binnen het DB van Holland Rijnland.
 - De slagkracht van De Omgevingsdienst vereist uitvoering van wettelijke taken op basis van een zwaar mandaat, inclusief de toepassing van zware handhavinginstrumenten.
 - De gemeenschappelijke regeling staat open voor toekomstige ontwikkelingen zoals uitvoering van nieuwe taken voor andere overheden.
 - De kosten voor gemeenten gaan tijdens de exploitatiefase niet omhoog door vorming van de Omgevingsdienst.

Bedrijfsplan

Op basis van de Uitgangspuntennota zijn een bedrijfsplan en financiële afspraken omtrent de toetreding van provincie Zuid-Holland opgesteld.

Het bedrijfsplan behandelt de volgende zaken:

- **Missie en visie**
De Omgevingsdienst West-Holland staat voor duurzaamheid, veiligheid en een verbetering van de leefomgeving. Dit doet zij door:
 - het bundelen van gespecialiseerde kennis;
 - een efficiënte, kwalitatief goede en prijsbewuste uitvoering van de taken;
 - te werken vanuit een sterke betrokkenheid bij de opdrachtgever;
 - gezamenlijk en uniform uitvoeringsbeleid te ontwikkelen, met oog voor maatwerk.De Omgevingsdienst West-Holland wil een kwalitatief hoogstaande uitvoeringsdeskundige zijn in het integraal aanpakken van omgevingsvraagstukken.
- **Verantwoordelijkheid, opdrachtgever en opdrachtnemer**
De verantwoordelijkheid voor het voortbestaan van de Omgevingsdienst West-Holland ligt bij de gemeenten en de provincie Zuid-Holland. Deze verantwoordelijkheid komt tot uitdrukking door deelname in het algemeen bestuur en het daaruit gevormde dagelijks bestuur. De afspraken hierover worden vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling. De deelnemende gemeenten en de provincie Zuid-Holland vervullen de rol van opdrachtgever voor de Omgevingsdienst West-Holland.

- **Sturing en verantwoording**
Voor een goede sturing, verantwoording en beheersing van de organisatie wordt er gewerkt met een planning- & controlsysteem in de vorm van een cyclisch proces. Dit biedt mogelijkheden om beheersmaatregelen op een gestructureerde wijze toe te passen.
- **Organisatorische inrichting**
De Omgevingsdienst heeft vijf afdelingen: Bedrijven, Bodem, Leefmilieu, Bedrijfsbureau en 'Verkoop' (werktitel). Het afdelingshoofd van 'Verkoop' is tevens plaatsvervangend directeur.
- **Werkzaamheden en kwaliteit**
Vanuit de missie van de Omgevingsdienst West-Holland zijn dienstbrede thema's met doelstellingen geformuleerd. Alle afdelingen van de Omgevingsdienst dragen in de uitvoering van activiteiten bij aan het behalen van deze doelstellingen. De Omgevingsdienst West-Holland beschikt over een kwaliteitmanagementsysteem. Het streven is ISO 9001:2008 certificering in 2011 en voldoen aan alle kwaliteitscriteria gesteld door het Rijk.
- **Financiële dekking**
De Omgevingsdienst West-Holland hanteert een overheadpercentage van 20%, wat overeenkomt met het huidige overheadpercentage van de Milieudienst. De vorming van de Omgevingsdienst zal gepaard gaan met de nodige aanloopkosten (incidentele kosten voor bijvoorbeeld huisvesting, ICT en nieuwe huisstijl). Uitgangspunt hierbij is dat de provincie Zuid-Holland deze incidentele kosten volledig betaalt.
Om de gemeenten niet te belasten met de hogere kosten als gevolg van de vorming van de Omgevingsdienst, wordt gekozen om twee kostprijzen te hanteren.
Huidige kostprijs gemeenten: € 76,00
Huidige kostprijs provincie: € 78,10 (indicatief)
Prijspeil 2010

Het dagelijks bestuur van de Milieudienst en Gedeputeerde Staten van de provincie Zuid-Holland hebben in december 2010 het bedrijfsplan behandeld en ingestemd om dit door te sturen naar het algemeen bestuur.

Gemeenschappelijke Regeling

De gemeenschappelijke regeling van de Milieudienst West-Holland wordt gewijzigd om toetreding van provincie Zuid-Holland mogelijk te maken. In de wijziging is rekening gehouden met bestuurlijke afspraken met provincie Zuid-Holland en discussies gevoerd in het dagelijks bestuur van de Milieudienst. Ook is met juristen van alle gemeenten gesproken over de wijziging..

In het voorjaar van 2011 zal de aangepaste regeling ter besluitvorming worden voorgelegd aan de gemeentelijke bestuursorganen, na vaststelling in het algemeen bestuur van de Milieudienst. Provinciale Staten van Zuid-Holland heeft al ingestemd met de gemeenschappelijke regeling.

Na deze wijziging van de gemeenschappelijke regeling komt een revisiewijziging (7^e wijziging), waarbij de nadruk komt te liggen op de leesbaarheid van de regeling.

Belangrijke wijzigingen in de regeling:

- De stemverhouding wordt gebaseerd op omzet, waarbij de stem van de provincie is gemaximeerd tot de omvang van de stem van de grootste gemeente.
- De naam Milieudienst West-Holland wordt gewijzigd in Omgevingsdienst West-Holland.
- Provincie Zuid-Holland wordt als een gelijkwaardige partner in de regeling geschreven met dezelfde rechten en plichten als deelnemende gemeenten. Dat zowel gemeente als provincie aan de uitoefening van hun mandaat kaders kunnen meegeven, is in de regeling opgenomen. De provincie kan tevens een voorzitter leveren voor het algemeen bestuur.
- De "gedwongen winkelnering" blijft in de regeling staan in een gewijzigde vorm. Zoals is aangegeven door het dagelijks bestuur wordt de Omgevingsdienst West-Holland first supplier.

Consequenties niet instemmen met gewijzigde gemeenschappelijke regeling

Als een of meer gemeenten niet instemmen met de voorgestelde wijziging, kan de provincie niet toetreden tot de gemeenschappelijke regeling. De overdracht van provinciale taken en de start van de Omgevingsdienst per 1 januari 2012 kan dan geen doorgang vinden.

Waarom moet positieve besluitvorming over de wijziging binnen de gemeentelijke bestuursorganen op een zo kort mogelijke termijn plaatsvinden?

Om de Milieudienst uit te bouwen en aan te passen tot de Omgevingsdienst, zullen financiële verplichtingen moeten worden aangegaan op het gebied van huisvesting, personeel e.d. Deze verplichtingen kan de dienst aangaan op het moment dat alle gemeentelijke bestuursorganen met de wijziging hebben ingestemd. Bestuurlijk is overeengekomen dat de startdatum van de Omgevingsdienst 1 januari 2012 is. Om deze datum te halen, is het noodzakelijk dat de gemeentelijke bestuursorganen vóór 1 juni 2011 met de regeling instemmen.

Vervolgstappen

Het verwachte tijdschema voor besluitvorming is als volgt:

- Algemeen bestuur 07-03-2011
Accordering over bedrijfsplan met financiële afspraken en gemeenschappelijke regeling

- Gemeentelijke bestuursorganen, vóór 1 juni 2011
Goedkeuring van de gewijzigde gemeenschappelijke regeling

- 01-01-2012
Start Omgevingsdienst West-Holland